

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

Лісовенкова І.М.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінансова санація та банкрутство підприємств»
для спеціалістів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»»**

**Дніпропетровськ
НГУ
2016**

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» для спеціалістів галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» /Упорядн.: Лісовенкова І.М. Дніпропетровськ: ДВНЗ «Національний гірничий університет, 2016. – 10 с.

Упорядники:

І М. Дісовенкова, ст. викл.

Розглянуто і затверджено методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № від 2016) за поданням кафедри економічного аналізу і фінансів (протокол № від 2016.

ПЕРЕДМОВА

Розвиток ринкових відносин в Україні супроводжується глибокою кризою всіх ланок фінансової системи. Обов'язковою умовою ефективного функціонування ринкового механізму є усунення з ринку підприємств – банкрутів. В зв'язку з прийняттям Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” керівники і спеціалісти всіх галузей народного господарства повинні володіти методичними та теоретичними основами антикризового управління фінансами підприємства, а також методикою діагностики та попередження банкрутства.

Зрозуміло, що неодмінною умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи є санація суб'єктів господарської діяльності. Лише в такому разі можна буде відновити платоспроможність і прибутковість основної маси платників податків, а отже, оздоровити державну фінансову систему. Водночас оздоровлення економіки значною мірою залежить від своєчасної та якомога безболіснішої ліквідації (реорганізації) неефективних виробничих структур, які не лише не поповнюють бюджету держави, а й потребують її постійної фінансової підтримки.

Вивчення дисципліни посідає важливе в загальній структурно-логічній схемі підготовки магістрів та ґрунтується на засвоєнні та володінні загальної теорії фінансів, передбачає вивчення блоку фінансових дисциплін, а саме: «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», «Фінансовий аналіз».

Знання, отримані студентами в процесі вивчення дисципліни „Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств” можуть бути використані при роботі над дипломною роботою магістра

Мета вивчення дисципліни передбачає формування системи теоретичних знань та практичних навичок з питань управління фінансовою санацією, реструктуризації суб'єктів господарювання,

фінансового забезпечення антикризових явищ та ліквідації суб'єктів господарювання.

Завдання – вивчення сутності, методів, правил і механізмів фінансової санації, банкрутства та ліквідації підприємств, а також форм і методів державної фінансової підтримки санації суб'єктів господарювання; набуття навичок проведення досудової санації та опанування комплексу питань, пов'язаних із санацією підприємств в досудовому порядку, проведення санаційної реструктуризації суб'єктів господарювання.

Предмет вивчення дисципліни – фінансові відносини, що виникають у ході фінансової санації, реорганізації, банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання.

Курс управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств ґрунтується на матеріалах інших економічних наук і узагальнює знання, набуті студентами при їх вивченні. Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками з управління фінансовою санацією, освоєння методики діагностики та попередження банкрутства повинно здійснюватися на основі інформаційно-методичного забезпечення дисципліни, що включає такі види:

Для лекційного модуля:

- методичні рекомендації до самостійної роботи з підготовки до контрольних заходів з дисципліни «Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств» Зміст посібника в логічній послідовності відображає структуру курсу. Кожна тема, розглянута в навчально-методичному посібнику, містить перелік питань, що є обов'язковими для вивчення, короткий виклад змісту цих питань, включаючи найважливіші розрахунково-аналітичні моменти. Приклади, наведені у кожній темі, дають можливість закріпити в практичних розрахунках засвоєння теоретичного матеріалу, полегшать студентам роботу над опануванням практично-розрахункової частини посібника.

Поглиблене освоєння дисципліни має спиратися на більш докладні підручники та навчальні посібники. ,

- конспект лекцій, який включає комплект тестових завдань для самоперевірки знань студентів, робочий зошит з дисципліни, який дозволить формувати у студентів опорні знань з дисципліни.

Для практичного модуля:

- методичні рекомендації для виконання практичних робіт,
- методичні рекомендації для виконання індивідуального розрахункового практичного завдання, що виконується поетапно продовж вивчення курсу. Успішне вивчення дисципліни та оволодіння його методикою в значній мірі залежить від організації проведення практичних і семінарських занять.

Практичні заняття проводяться за тематичним планом дисципліни на базі фінансової звітності конкретних підприємств.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу. Вона є складовою частиною засвоєння теоретичних основ з дисципліни та напрацювання практичних навичок визначення рівня банкрутства, його прогнозу та ефективності проведення реструктуризації, реорганізації, фінансової санації.

Методичне забезпечення дисципліни „Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств” покликано допомогти студентам поєднати теоретичні знання і практичні навички в опануванні основних тем курсу.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг - 4 кредити ECTS (120 академічних годин).

Лекції - 20 академічних годин.

Практичні заняття - 20 академічних годин.

Самостійна робота – 76 академічних годин.

Склад модулів, розподіл часу на їх засвоєння, терміни контролю

Модулі	Змістові модулі	Розподіл часу		
		аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5
	Лекції - 10 семестр, II чверть (1...13 тиждень)			
	Передмова			
	Тема 1. Основи антикризового управління фінансами підприємств	1	4	5
	Тема 2. Діагностика фінансової кризи на підприємстві	2	4	6
	Тема 3. Контролінг в антикризовому управлінні підприємством	2	4	6
	Тема 4. Санаційний аудит	2	2	4
	Тема 5. Форми та необхідні передумови фінансування антикризових заходів	2	2	4
	Тема 6. Внутрішні фінансові джерела санації підприємства	2	2	4
	Тема 7. Зовнішні фінансові джерела санації підприємства	2	4	6
	Тема 8. Реструктуризація та реорганізація підприємств	2	6	8
	Тема 9. Оцінювання вартості майна підприємства	2	4	6
	Тема 10. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств Тема 11. Особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності	2	4	6
	Тема 12. Державна фінансова підтримка санації підприємств.	1	4	5
	Модульний контроль – лекційна модульна контрольна робота - 13, 14 тижні	2		2
	Разом:	22	38	62

Модулі	Змістові модулі	Розподіл часу		
		аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5
	Практичні заняття - 10 семестр, II чверть (1...13 тиждень)			
	1. Оцінка основних показників фінансового стану підприємства. Діагностика фінансової кризи на підприємстві.	4	6	10
	2. Оцінювання санаційної спроможності підприємств. Складання і узгодження плану фінансової санації підприємства.	4	6	10
	3. Фінансування санації підприємств	4	6	10
	4. Реструктуризація підприємств	2	6	8
	5. Оцінювання вартості підприємств	2		
	5. Методи і спеціальні програми державної фінансової підтримки санації підприємства	2	6	8
	6. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств	2	8	10
	Модульний контроль – захист практичного модуля – 13. 14 тижні	2	-	2
	Разом:	22	38	58
	Разом по дисципліні :	44	76	120
			0,55	

Нормативна форма підсумкового контролю – екзамен. Підсумковий контроль здійснюється як комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни без участі студента на підставі результатів усіх модульних контролів.

Підсумковий контроль реалізується через визначення середньозваженого балу результатів лекційного і практичного модульних контролів.

Основна література:

1. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств. Підручник. Видання друге, без змін. К. – КНЕУ, 2009.
2. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. К. – КНЕУ, 2003.

3. Лісовенкова І.М.. Методичні рекомендації до самостійної роботи з підготовки до контрольних заходів з дисципліни «Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств». Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2011. – 97 с.

4. Соляник Л.Г. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств». Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2011. – 54 с.

5. Соляник Л.Г. Вихідні данні та методичні рекомендації з виконання індивідуального завдання ««Діагностика фінансової кризи на підприємстві. Розробка плану антикризових (санаційних) заходів» з дисципліни ««Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств»»». Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. – 32 с.

Додаткова література

1. Господарський процесуальний Кодекс України від 06.11.91 р. № 1798-ХІІ.
2. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-ІІІ.
3. Закон України “Про введення мораторію на примусову реалізацію майна” від 29.11.2002 р. № 2864-ІІІ.
4. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30.06.99 р. №784 – ХІV (з врахуванням змін і доповнень)
5. Автоматизация организационного проектирования промышленных предприятий /В.И.Скурихин, В.А.Забродский, И.Ю.Богословская и др. – К.: Техника, 1992. – 147с.
6. Аистова М.Д. Реструктуризация предприятий: вопрос управления. Стратегия и координация структурных параметров, снижение сопротивления. – М.: Альпина Паблишер, 2002. – 287с.
7. Акташова В.А. Уварова Г.В. Экономический советник менеджера. Учебно-практическое пособие – Мн.: «Финансы, учет, аудит». – 1996. – 320с.
8. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: Учебное пособие/Под ред. Н.П. Любушина. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 1999. – 471с.
9. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. Пер. с англ. – СПб.: Питер, 1999. – 414с.
10. Ансофф И. Стратегическое управление. Сокр. пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 520с.
11. Антикризисное управление: Учебник/Под ред. Э.М. Короткова. – М.: ИНФРА М, 2001. – 432с. – (Серия Высшее образование).

12. Антикризисный менеджмент/Под ред. проф. Грязновой А.Г. – М.: Ассоциация авторов и издателей»Тандем»: Издательство ЭКМОС, 1999. – 368с.
13. Положення про Державний департамент з питань банкрутства від 19.04.2006 р. №533.
14. Положення про порядок формування та ведення Єдиної бази про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство від 11.04.2001 р. №77.
15. Порядок проведення досудової санації державних підприємств від 17.03.2000 р. №515.
16. Положення про порядок погодження планів санації господарських товариств та державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію від 05.10.2001 р. №1809.
17. Порядок продажу активів у рахунок погашення податкового боргу боржника в процедурах банкрутства від 07.06.2001 р. №123.
18. Порядок проведення органами Державної податкової служби прощення (списання) і розстрочення (відстрочення) податкового боргу платників податків від 28.12.2001 р. №524.
19. Порядок роззброювання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву, які зберігаються на підприємствах, ліквідуються від 17.11.2001 р. №1526.
20. порядок списання непогашених податкових зобов'язань або податкового боргу після ліквідації платника податків від 25.07. №1056.
21. Порядок проведення органами державної служби зайнятості – робочими органами виконавчої дирекції Фонду обов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття списання безнадійного боргу зі сплати страхових внесків в процесі провадження судом справи про банкрутство від 16.07.2004 р. №292.
22. Положення про порядок визначення сторін колективного трудового спору (конфлікту), формування вимог найманих працівників або профспілки, прийняття рішення про вступ в колективний трудовий спір (конфлікт) на підприємствах, в установах чи організаціях, на яких проводиться процедура відновлення платоспроможності або визнання їх банкрутом від 27.10.2003 р. №493.
23. Кримінальний кодекс України (витяг) від 05.04.2001 р. №2341 – 111.
24. Методичні рекомендації працівникам підрозділів організації оперативних заходів по скороченню податкової заборгованості щодо виявлення та розкриття злочину, передбаченого ст. 218 КК України "Фіктивне банкрутство" від 28.10.2002 р. №1021/7/26 – 9017.
25. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19.01.2006 р. №14.
26. Положення про порядок проведення досудової санації господарських товариств, у статутних фондах яких державна частка перевищує 25

відсотків, та державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію від 12.10.2001 р. №1865.

27. 15.Методичні рекомендації з питань застосування процедур погашення податкового боргу платників податків від 21.12.2005 р. №25576/7_24 – 2217.